

Brüssel, 20. september 2019
(OR. en)

11965/1/19
REV 1

RECH 422
COMPET 611
MI 634
IND 226

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Nõukogu
Teema:	Konkurentsivõime nõukogu 26.–27. septembri 2019. aasta istungi ettevalmistamine Meie majandusliku baasi arendamine: a) jätkusuutliku majanduskasvu pikaajalise strateegia visioon <i>Eesistujariigi ettekanne</i> <i>Poliitiline mõttevahetus</i>

Eesistujariigi aruanne

Meie majandusliku baasi arendamine: jätkusuutliku majanduskasvu pikaajalise strateegia visioon

Poliitiline mõttevahetus

1. Sissejuhatus

Tugev majanduslik baas ja jätkusuutlik majanduskasv on väga olulised Euroopa jõukuse ja töökohtade loomiseks ning selleks, et täita oma rolli ülemaailmsel tasandil. Aastate jooksul on Euroopa edukalt loonud oma tööstuste, ettevõtete ja kodanike jaoks jõukust ja heaolu. Praegune Euroopa majanduskasvu mudel seisab siiski silmitsi selliste uute suundumustega nagu kliimamuutused, karm ülemaailmne konkurents, tehnoloogia kiire areng ja muutumine ning vajadus uute oskuste järele tehnoloogiliste ja ühiskondlike muutustega kohanemiseks.

Euroopal on hea positsioon, et võtta endale ülemaailmne juhtroll kõnealuste muutuste ja arengutega kaasas käimiseks. Seepärast on ELil vaja uut, kõikehõlmavat, ambitsioonikat ja tulevikku suunatud majanduskasvu tegevuskava, mis pakub tõhusaid viise liidu tootlikkuse ja konkurentsivõime parandamiseks ülemaailmsel turgudel, tagades samas majanduskasvu jätkusuutlikkuse nii keskkonna kui ka ühiskonna seisukohast.

Sellele vajadusele ning meie majandusliku baasi tugevdamise üleskutsele reageerimiseks on eesistujariik koostanud aruande, milles käsitletakse jätkusuutliku majanduskasvu alast tegevust. Aruandes tutvustatakse uut integreeritud lähenemisviisi jätkusuutliku majanduskasvu suhtes, rõhutades, et eri poliitikavaldkondade panused ning hoolikalt valitud ja hästi suunatud poliitikameetmed on ühendatuna tõhusamad ja pakuvad suuremat koostoimet kui eraldiseisvalt. On selge, et edukas ja õiglane üleminek teadus- ja innovatsioonipõhisele kliimaneutraalsele digitaalmajandusele on kõikide jätkusuutliku majanduskasvu poliitikasuundade ühine eesmärk. Lisaks võiks arukalt valitud erinevate poliitikameetmete kombinatsioon vastata paremini kodanike õigustatud muredele seoses nende tulevikuväljavaadete, tööhõive, ohutuse ja elatisega üldiselt.

Eesistujariigi aruande koostamine on olnud osaluspõhine protsess ja liikmesriigid on väljendanud oma seisukohti mitmetes eri etappides ja erinevatel foorumitel, sealhulgas poliitilisel tasandil. Helsingis, 4. –5. juulil toimunud konkurentsivõime eest vastutavate ministrite mitteametlikul kohtumisel vahetasid ministrid arvamusi jätkusuutliku majanduskasvu ja järgmise komisjoni tööprogrammi prioriteetide teemal. Seejärel koostasid nõukogu siseturu, tööstuse ja teadusuuringute valdkonna töörühmad aruande. Kõrgetasemeline konkurentsivõime ja majanduskasvu töörühm on kõnealustele aruteludele kaasa aidanud mitmete erinevate poliitikavaldkondade ja prioriteetsete teemade seisukohast. Ettevalmistava töö tulemus on kajastatud käesoleva märkuse lisas esitatud eesistujariigi aruandes.

2. Eesistujariigi aruande peamised sõnumid

Aruandes määratakse kindlaks järgmise komisjoni tegevuskava peamised poliitilised eesmärgid ja loetletakse meetmed nende eesmärkide saavutamiseks. Kõnealused eesmärgid ning aruande peamised sõnumid on järgmised:

- saavutada õiglane üleminek kliimaneutraalsetele **tööstus-, tootmis- ja teenustesektoritele**, edendada Euroopa tööstuse digitaliseerimise uuendamist ja taset ning arendada tugevaid ülemaailmseid ja Euroopa tööstuslikke väärtusahelaid;
- tugevdada innovatsiooni soodustavat **ühtset turgu** soodsama ärikeskkonnaga, eelkõige VKEde, kasvufirmade ja teenuste jaoks, ning uurida, kuidas ettevõtted tagavad, et nende tegevus on keskkonnavalaselt ja sotsiaalselt vastutustundlik;
- edendada innovatsioonipõhiseid üleminekuid **ambitsioonika poliitikakogumiga**, milles rõhutatakse investeeringuid **teadmistesse** ning **uurimistulemuste** ja **innovatsiooni** kasutuselevõtmist, tunnistades teadusuuringuid ja innovatsiooni tootlikkuse, poliitika ja jätkusuutliku majanduskasvu peamise edendaja ja tõukejõuna;
- muuta EL digitaalmajanduse ülemaailmseks liidriks ning ülemaailmselt atraktiivseks digitaliseerimis- ja digiteenuste turuks;
- suurendada Euroopa konkurentsivõimet ja tootlikkust, investeerides haridusse, pidevõppesse, ümberõppesse, oskuste täiendamisse ja uutesse **oskustesse**, mis on vajalikud digitaalmaalmas, tööstuse ümberkujundamisel ja üleminekul kliimaneutraalsele majandusele ning
- tugevdada ELi konkurentsivõime **välismõõdet** ja kasutada paremini ära ühtse turu võimalusi Euroopa tööstuse ülemaailmse konkurentsivõime parandamiseks.

3. Kokkuvõte

Uus komisjon on loodud reageerima samadele, eespool kindlaks määratud ja meie aruteludes välja tulnud probleemidele ja võimalustele: kliimamuutused, tehnoloogilised võimalused, sotsiaalselt õiglane üleminek ja uued rahvusvahelised partnerlused. Seetõttu leiab eesistujariik, et jätkusuutliku majanduskasvu strateegiline ja ambitsioonikas tegevuskava peaks kindlasti olema uue komisjoni tööprogrammis tähtsal kohal, ühendades ja koondades asjakohaseid majanduskasvu ja konkurentsivõime poliitikavaldkondi vastavalt eespool kirjeldatule.

Eesistujariik Soome kutsub ELi konkurentsivõime, tööstuse ja siseturu ning teadusuuringute valdkonna eest vastutavaid ministreid üles

- avaldama oma arvamusi selle kohta, kuidas edendada integreeritud lähenemisviisi jätkusuutlikule majanduskasvule, ning
 - võtma arvesse, et eesistujariigi aruande peamised sõnumeid peaksid kajastuma komisjoni järgmise viie aasta tööprogrammis.
-

JÄTKUSUUTLIKU MAJANDUSKASVU PIKAAJALISE STRATEEGIA VISIOON**Eesistujariigi aruanne – ettevalmistused konkurentsivõime nõukogu 26.–27. septembri
2019. aasta istungiks****Eesistujariigi aruande ulatus ja eesmärk**

EL vajab kõikehõlmavat, ambitsioonikat ja tulevikku suunatud majanduskasvu tegevuskava, et suurendada oma konkurentsivõimet ülemaailmsel turgudel ja tagada majanduskasvu jätkusuutlikkus nii keskkonna kui ka ühiskonna seisukohast.

Praegune Euroopa majanduskasvu mudel seisab silmitsi selliste uute suundumustega nagu kliimamuutused, karm ülemaailmne konkurents, tehnoloogia kiire areng ja muutmine ning vajadus uute oskuste järele tehnoloogiliste ja ühiskondlike muutustega kohanemiseks.

Euroopal on hea positsioon ja suur potentsiaal võtta endale ülemaailmne juhtroll kõnealuste muutuste ja arengutega kaasas käimiseks. Seepärast vajab EL uut, kõikehõlmavat, ambitsioonikat ja tulevikku suunatud majanduskasvu tegevuskava, mis pakub tõhusaid viise liidu tootlikkuse ja konkurentsivõime parandamiseks ülemaailmsel turgudel, tagades samal ajal majanduskasvu jätkusuutlikkuse nii keskkonna kui ka ühiskonna seisukohast.

ELi majanduskasvu tegevuskava peaks olema oma laadilt terviklik ja sisaldama poliitilisi prioriteete sellistest poliitikavaldkondadest nagu kaasaegne tööstuspoliitika, ühtne turg, teadusuuringud ja innovatsioon, digitaliseerimine ja oskused. Edukas ja õiglane üleminek kliimaneutraalsele ja ressursitõhusale ringmajandusele on kõikide jätkusuutliku majanduskasvu poliitikasuundade ühine eesmärk.

ELi tulevase majanduskasvu tegevuskava aluseks peaksid seega olema järgmised prioriteedid:

- *saavutada õiglane üleminek kliimaneutraalsetele **tööstus-, tootmis- ja teenustesektoritele**, edendada Euroopa tööstuse digitaliseerimise uuendamist ja taset ning arendada tugevaid ülemaailmseid ja Euroopa tööstuslikke väärtusahelaid;*

- tugevdada innovatsiooni soodustavat **ühtset turgu** soodsama ärikeskkonnaga, eelkõige VKEde, kasvufirmade ja teenuste jaoks, ning uurida, kuidas ettevõtted tagavad, et nende tegevus on keskkonnavalaselt ja sotsiaalselt vastutustundlik;
- muuta EL digitaalmajanduse ülemaailmseks liidriks ning ülemaailmselt atraktiivseks digitaliseerimis- ja digiteenuste turuks;
- edendada innovatsioonipõhiseid üleminekuid **ambitsioonika poliitikakogumiga**, milles rõhutatakse investeringuid **teadmistesse** ning **uurimistulemuste** ja **innovatsiooni** kasutuselevõtmist, tunnistades teadusuuringuid ja innovatsiooni tootlikkuse, poliitika ja jätkusuutliku majanduskasvu peamise edendaja ja tõukejõuna;
- suurendada Euroopa konkurentsivõimet ja tootlikkust, investeerides haridusse, pidevõppesse, ümberõppesse, oskuste täiendamisse ja uutesse **oskustesse**, mis on vajalikud digitaalmaalmas, tööstuse ümberkujundamisel ja üleminekul kliimaneutraalsele majandusele ning
- tugevdada ELi konkurentsivõime **välismõõdet** ja kasutada paremini ära ühtse turu võimalusi Euroopa tööstuse ülemaailmse konkurentsivõime parandamiseks.

Meie arvates peaks kõnealune jätkusuutliku majanduskasvu strateegiline ja ambitsioonikas tegevuskava kindlasti olema järgmise komisjoni tööprogrammis tähtsal kohal.

Eesistujariigi aruande koostamine on olnud osaluspõhine protsess ja liikmesriigid on väljendanud oma seisukohti mitmetes eri etappides ja erinevatel foorumitel, sealhulgas poliitilisel tasandil. Helsingis, 4. –5. juulil toimunud konkurentsivõime eest vastutavate ministrite mitteametlikul kohtumisel vahetasid ministrid arvamusi jätkusuutliku majanduskasvu ja järgmise komisjoni tööprogrammi prioriteetide teemal. Seejärel koostasid nõukogu siseturu, tööstuse ja teadusuuringute valdkonna töörühmad aruande. Kõrgetasemeline konkurentsivõime ja majanduskasvu töörühm on kõnealustele aruteludele kaasa aidanud mitmete erinevate poliitikavaldkondade ja prioriteetsete teemade seisukohast. Ettevalmistava töö tulemus on kajastatud käesoleva märkuse lisas esitatud eesistujariigi aruandes.

Eesistujariik Soome kutsub järgmist komisjoni ja tulevase eesistujariike üles tuginema käesoleva aruande järeldustele ja võtma nende suhtes süstemaatiliselt järelmeetmeid.

1. Sissejuhatus: taust

1. EL, s.o liikmesriigid ja uus Euroopa Komisjon, peaksid tunnistama vajadust jätkusuutliku majanduskasvu järele. Selleks, et reageerida inimeste õigustatud muredele seoses tulevikuväljavaadete, tööhõive, ohutuse ja elatisega üldiselt ning reageerida ka inimeste keskkonnavalastele muredele, peaks komisjoni tööprogramm sisaldama ambitsioonikat Euroopa majanduskasvu tegevuskava, eriti praegusel ajal, mil ülemaailmne konkurents suureneb ning traditsioonilistes tööstusharudes, ettevõtetes ja töökohtadel toimuvad põhjalikud muudatused.
2. Euroopa Ülemkogu 2019. aasta märtsi järeldustes¹ määrati kindlaks edasine suund: tugev majanduslik baas on väga oluline Euroopa jõukuse ja konkurentsivõime jaoks ning selleks, et täita oma rolli ülemaailmsel tasandil. Praegune Euroopa majanduskasvu mudel ei ole piisav selleks, et Euroopa ettevõtted suudaksid edukalt konkureerida ja laieneda või tegeleda tehnoloogilise arengu ja kliimamuutuste küsimustega ilma tootlikkust eelnevalt märkimisväärselt suurendamata.
3. Konkurentsivõime ja tööhõive seisukohast on Euroopa jaoks peamine küsimus järgmine:

Milliseid meetmeid peab EL võtma, et tagada ELi riikide majanduse ja kodanike edu maailmamajanduses, võttes samas arvesse tehnoloogiliste muutuste kiirenemist ning vajadust sotsiaalse ja keskkonnavalase jätkusuutlikkuse järele?

¹ EUCO 1/19. Tulevase majanduskasvu poliitika prioriteete on käsitletud mitmes eri kontekstis, näiteks konkurentsivõime nõukogus (mai 2019), ELi uues strateegilises tegevuskavas aastateks 2019–2024, kõrgetasemelise tööstuspoliitika ümarlaua „Tööstus 2030“ aruandes (juuni 2019), tööstuse sõprade rühma deklaratsioonis (detsember 2018) ning 17 liikmesriigi kirjas, mis käsitleb ühtse turu ja digitaalpoliitika tulevast arengut (veebruar 2019). Lisaks sellele on kõrgetasemeline konkurentsivõime ja majanduskasvu tööühm kõnealust küsimust arutanud mitmete erinevate poliitikavaldkondade ja prioriteetsete teemade seisukohast.

4. EL peab üldiselt suunama oma tähelepanu poliitikavaldkondadele, mis tõeliselt aitavad kaasa tootlikkuse suurendamisele. Kõnealused poliitikavaldkonnad peavad tuginema teadmiste, teadusuuringutele ja innovatsioonile. Tootlikkuse suurendamine ja väärtuse loomise võimaldamine kogu majandustegevuses on äärmiselt oluline kestliku arengu ja heaolu jaoks. Teadmispõhise poliitika ja innovatsiooni tempo ja ulatus on majandusliku väärtuse ning jätkusuutliku majanduskasvu ja töökohtade loomise edu seisukohalt üha määravamad. Uus tehnoloogia, eelkõige tehnoloogia uuenduslik kasutamine, uurimistulemuste parem ärakasutamine ja nende turul kasutuselevõtmise kiirendamine on otsustava tähtsusega. See nõuab omakorda strateegilist keskendumist uutele oskustele, pidevõppele ja haridussüsteemidele.
5. Keskkonnasäästlikkus ja konkurentsivõime peaksid tulevikus käima käsikäes. ELi 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide, Pariisi kokkuleppe eesmärkide ja ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks peaks EL püüdma minna üle kliimaneutraalsele majandusele. See on tohutu väljakutse, kuid seda tuleks vaadata ka võimalusena. Oluline on, et üleminek kliimaneutraalsele ühiskonnale oleks õiglane ning et võetaks nõuetekohaselt arvesse sotsiaalseid ja piirkondlikke erinevusi. EL peaks seda õiglast üleminekut hõlbustama, säilitades samas oma konkurentsivõime mujal maailmas ja vältides süsinikdioksiidi leket, eelkõige toetades innovatsiooni ja tehes investeeringuid kliimaneutraalsust edendavatesse tehnoloogiatesse.
6. Kuna teadusuuringud ja innovatsioon on võtmetähtsusega tegurid tootlikkuse suurendamiseks ja kliimaneutraalse majanduse saavutamiseks õiglasel viisil, tuleb teha täiendavaid investeeringuid teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni nii riiklikul kui ka ELi tasandil. Nii kliimaeesmärkide kui ka majanduskasvu saavutamiseks on näiteks määrava tähtsusega uued valdkonnaülesed lähenemised, digilahenduste ambitsioonikas kasutuselevõtmine ning bio- ja ringmajanduse lahenduste edendamine, arukad energiasüsteemid ja ressursitõhusus. Uue, kestliku, teadmiste- ja innovatsioonipõhise majanduskasvu mudeli jaoks on vaja Euroopa teadusruumi uuendamist ja uut poliitilist pühendumust mitmetasandilisele valitsemisele, mis võimaldaks paremaid seoseid hariduse, teadusuuringute ja innovatsiooni vahel.

7. Jätkusuutliku majanduskasvu tegevuskava peaks kaasama ka kodanikke, järgima ja edendama Euroopa sotsiaalseid väärtusi ning ELi aluspõhimõtteid, sealhulgas kaasatuse, territoriaalse ühtekuuluvuse ning geograafilise ja demograafilise jaotuse osas. Äärmiselt tähtis on tegeleda kodanike usalduse taastamise ja liikmesriikide isevastutusega, mis mõlemad on määravad ELi edasise arengu jaoks. Vastutustundlik ärikäitumine on usalduse loomise peamine element ning tuleks uurida täiendavaid võimalusi erasektori innustamiseks, et ta täidaks oma osa majanduskasvu tõeliselt jätkusuutlikuks muutmisel.

2. Vajadus uue tervikliku ELi jätkusuutliku majanduskasvu tegevuskava järele

8. Jätkusuutliku majanduskasvu strateegiline ja ambitsioonikas tegevuskava peaks kindlasti olema järgmise komisjoni tööprogrammis tähtsal kohal, ühendades asjakohaseid poliitikavaldkondi. Euroopa poliitikaalane tegevuskava peab vastama kiiresti muutuvatele sotsiaal-majanduslikele, tehnoloogilistele ja turu arengutele.
9. Tegevuskavas peaksid olema selgelt määratletud poliitika eesmärgid (loetletud käesoleva dokumendi 3. peatükis) ja sellest peaks selguma, et eri poliitikavaldkondade panuseid hõlmav integreeritud lähenemisviis on eraldiseisvatest poliitikameetmetest tõhusam. Lisaks tuleks luua järelevalvemehhanism, mis aitaks tagada, et majanduskasvu tegevuskava rakendatakse süstemaatiliselt, et jälgitakse selle edusamme ja et selle kohta antakse korrapäraselt aru.
10. ELi majanduskasvu tegevuskava rakendamine ja selle jälgimine võiks suures osas tugineda olemasolevatele seiresüsteemidele ja nimetatud süsteemide ümberkorraldamisele. Samuti võiks uurida, kas Euroopa poolaastat või sellele järgnevat vahendit saaks kasutada ELi majanduskasvu tegevuskava rakendamise jälgimiseks ning kas see võiks tõhustada integreeritud poliitikaeesmärkide jälgimist. Komisjoni ülesandeks jääb vajalike seirenäitajate väljatöötamine tihedas koostöös liikmesriikidega.

11. Majanduskasvu tegevuskava rakendamise edusammudest tuleks korrapäraselt aru anda. Aruannete tulemusi võiks arutada konkurentsivõime nõukogus. Praegust konkurentsivõime kontrolli võiks ajakohastada, näiteks võiks see hõlmata majanduskasvu tegevuskava rakendamise eduaruannet. Konkurentsivõime kontrolli võimalikku ajakohastamist peavad liikmesriigid ja komisjon omavahel põhjalikumalt arutama. Integreeritud lähenemisviisi elluviimiseks oleks kasu ka nõukogu eri koosseisude vahelisest koostööst.

3. Peamised poliitilised eesmärgid

12. Järgmise komisjoni peamised eesmärgid peaksid olema tootlikkuse suurendamine, väärtuse loomine ning kliimaneutraalsele majandusele tõhusa ja õiglase ülemineku tagamine. Selleks on eesistujariik tihedas koostöös liikmesriikidega määranud kindlaks järgmised ELi majanduskasvu tegevuskava peamised poliitilised eesmärgid ning vahendid kõnealuste poliitiliste eesmärkide saavutamiseks. Need peaksid olema järgmise komisjoni tööprogrammi keskmes. Poliitikameetmete loetelu ei ole siiski ammendav.

Saavutada õiglane üleminek kliimaneutraalsetele tööstus-, tootmis- ja teenustesektoritele, parandada Euroopa tööstuse digitaliseerimise uuendamise hoogu ja selle taset ning arendada tugevaid ülemaailmseid ja Euroopa väärtusahelaid

13. Euroopa tööstussektori edukus sõltub suuresti suutlikkusest võtta omaks uusi tehnoloogiaid ja ärimudeleid, mis edendavad digitaliseerimist, kliimaneutraalsust ning tõhusat ja keskkonnasõbralikku ressursikasutust. Samuti peab see olema kulutõhus kogu olelusringi vältel ja suutma panustada globaalselt kliimamuutuste leevendamisse. Määrava tähtsusega on see, kuidas eri suurusega ettevõtted suudavad luua ja kasutada väärtusahelaid, mis vastavad klientide vajadustele ja toimivad piiriüleselt või hõlmavad rohkem kui üht sektorit. Samuti on oluline, et nad saaksid aktiivselt osaleda innovatsiooni ökosüsteemides ja neist kasu saada. Selleks tuleb kindlalt keskenduda teadus- ja innovatsioonipoliitikale. Uute tehnoloogiate arendamine ja kohandamine nõuab uut tüüpi oskusi, millega ettevõtted peavad saama arvestada. Lisaks sellele on tõhus konkurents ja hästi toimiv ühtne turg absoluutsed tingimused majanduskasvu ja tootlikkuse parandamiseks ning samuti aitavad need Euroopa ettevõtetel edukalt konkureerida ülemaailmsel ja Euroopa turgudel ning saada tipptegijaks mitte ainult Euroopa, vaid ka ülemaailmsel tasandil, aidates seega kaasa strateegilise autonoomia saavutamisele tulevikku suunatud viisil.
14. ELi tulevased poliitilised lähenemisviisid peaksid tõhusamalt suutma aidata kaasa Euroopa tööstusharude ja ettevõtete uuendamisele ning võimaldama neil laieneda ja parandada oma juurdepääsu ülemaailmsetele ja Euroopa turgudele. Samal ajal lasub ettevõtetel üha suurem surve tagada, et nende tegevus on keskkondlikult ja sotsiaalselt vastutustundlik. ELi poliitika peaks seda arengut hõlbustama.
15. Innovatsioonist lähtuv majanduskasv on oluline võrdsete tingimuste loomiseks Euroopa ettevõtete jaoks ning võimaldab neil kiiresti kasvada ja laieneda. Lisaks on oluline tagada parim võimalik ökosüsteem innovatsioonitegevuse kiireks arenguks. Seetõttu muutub innovatsiooniga seotud reguleerimis- ja õigusloomekultuuri kvaliteet ELi ülemaailmse konkurentsivõime jaoks üha olulisemaks. See nõuab ka ambitsioonikate reformide algatamist ja elluviimist riiklikul tasandil.

16. Ülimalt tähtis on toetada strateegiliste väärtusahelate loomist ja arendamist ning nende ühendamist ülemaailmsete väärtuse loomise võrgustikega. Erilist tähelepanu tuleks pöörata selliste vahendite leidmisele, millega tagada, et Euroopa tööstus, eelkõige VKEd ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjad üle Euroopa oleksid võimelised looma ühiseid strateegilisi väärtusahelaid. Euroopa kui ettevõtluskeskkond peaks tagama äriühingutele võimalused kasvada ja maksimeerida oma väärtuse loomist ja rolli ülemaailmsetes väärtusahelates, mis hõlmavad kõiki toodete või teenuste pakkumisega seotud tegevusvaldkondi. Need tegevusvaldkonnad ulatuvad üle mitme riigi ja hõlmavad nii suhteid sõltumatute üksustega kui ka ettevõttesiseseid vahetusi. Väärtusahelad võivad ka kiiresti muutuda, ajendatuna eeskätt kiiretest tehnoloogilistest, eelkõige digitaalsetest arengutest.
17. Tööstussektor sõltub üha enam teenustest, tulenevalt töötleva tööstuse teenusekomponendi suurenemisest. Teisest küljest vajab Euroopa teenuste turg edasiarenemiseks ja mitmekesistumiseks heal järjel Euroopa tööstust. Tööstuspoliitikat ja ühtse turu poliitikat tuleks seetõttu arendada väga sidusalt, et optimeerida mõlema poliitikavaldkonna koostoimet ja võimalusi, mida pakub teenuste ja tööstuse üha suurenev vastastikune sõltuvus lisaväärtuse loomisel üleilmsetes väärtusahelates.
18. Vajalikud poliitikameetmed:
- toetada strateegiliste väärtusahelate arendamist, nt võtmetähtsusega digitaalse, ringluspõhise ja puhta tehnoloogia valdkonnas, samuti nende ühendamist väärtuse loomise võrgustikega, et edendada Euroopa tööstuse ümberkujundamist. Need poliitilised lähenemisviisid, sealhulgas üleeuroopalist huvi pakkuvad tähtsad projektid, peaksid tagama võrdsed võimalused teerajajatest äriühingutele, uutele osalejatele ja VKEdele. On oluline, et tulemused oleksid kättesaadavad laiemale Euroopa tööstuse ökosüsteemile;
 - tekitada ettevõtluskeskkond, mis stimuleerib innovatsiooni ja tehnoloogia kasutuselevõttu, et luua turg kulutõhusate kestlike lahenduste ja ringmajanduse ärimudelite jaoks. Selleks on vaja sidusat reguleerivat raamistikku, et tagada tööstussektori investeeringud uutesse tehnoloogiatesse, millega muuta Euroopa tööstus ja ettevõtted möödapääsmaatuteks kliimaneutraalse ja ringmajanduse pakkujateks;

- tugevdada olemasolevaid ja töötada välja uusi asjakohaseid finantsinstrumente, et toetada kliimaneutraalset tööstust ja laiendada uuenduslikke VKEsid. Rahastamisele juurdepääsuga seoses peab EL suurendama erasektori vahendite kaasamist Euroopa projektidesse, eelkõige avaliku ja erasektori partnerluste kaudu;
- luua parim võimalik ökosüsteem innovatsioonitegevuse kiireks arenguks, kasutades muu hulgas täielikult ära intellektuaalomandi poliitika võimalusi. Võttes arvesse uusi majanduslikke ja tehnilisi arenguid, on vaja laiaulatuslikku intellektuaalomandialast strateegilist lähenemisviisi, et tagada intellektuaalomandi arukas kasutamine ettevõtete ja innovatsioonikogukonna poolt. Jätkuvad investeeringud avatud standarditesse on vajalikud kõigile kättesaadavate ülemaailmsete väärtusahelate loomiseks, eelkõige selleks, et võimaldada VKEdel osaleda väärtuse loomises ja säilitada Euroopa juhtpositsioon digitehnoloogia kriitilistes valdkondades, tagades samas hästi toimiva Euroopa litsentsimissüsteemi;
- tagada, et üleeuroopalisi turge iseloomustab tõhus konkurents. Samal ajal peab ELi konkurentsieeskirjade jõustamine üksikjuhtudel põhinema asjaomase turu või asjaomaste turgude toimimise õigesti mõistmisel;
- suurendada VKEde kasvuvõimalusi kõigis Euroopa piirkondades, nt selliste ettevõtlike tugioorganisatsioonide nagu klastrite või digitaalse innovatsiooni keskuste kaudu, samuti nende juurdepääsu rahastamisele. Oluline on ka edendada nende digitaliseerimist ja oskuste arendamist;
- uurida, kuidas ettevõtted tagavad, et nende tegevus on keskkondlikult ja sotsiaalselt vastutustundlik, nii et see muutub konkurentsieeliseks.

Tugevdada innovatsiooni soodustavat ühtset turgu soodsama ärikeskkonnaga ELis, eelkõige VKEde, kasvufirmade ja teenuste jaoks, ning uurida, kuidas ettevõtted tagavad, et nende tegevus on keskkondlikult ja sotsiaalselt vastutustundlik

19. Ühtse turu edendamisel on tähtis koht selles, et luua Euroopa tööstuse ja ettevõtjate jaoks tõeliselt võrdsed tingimused ja anda neile võimaluse laieneda ning võimaldada uutel ettevõtetel ja ärimudelitel kiiresti areneda. Ühtne turg peaks olema õiglane, vastama digitaalajastu nõuetele ning toetama üleminekut kliimaneutraalsele majandusele.
20. Ühtse turuga seotud prioriteedid on arendada vastavalt faktidele ja vajadustele ning tuginedes nõukogu 27. mai 2019. aasta järeldustele kaupade ja teenuste turgu ning tõhusamalt rakendada, kohaldada ja jõustada ühtse turu kehtivaid eeskirju.
21. Töötleva tööstuse väärtusloomevõrgustikes on toimunud põhjalikud muudatused, sest üha tähtsamaks on muutunud teenusekomponendi suurenemine väärtuse loomisel nimetatud võrgustikes. Maailma juhtivad tootjad on muutunud ühtlasi teenusepakkujateks. Sellist muutust põhjustab üha rohkem digitaalmajandus, näiteks platvormid. Tegelikult esineb teenuste, eelkõige digiteenuste valdkonnas tohutu kasvupotentsiaal ning seda potentsiaali tuleb ära kasutada. Euroopa peab seetõttu looma tõelise teenuseturu, et Euroopa ettevõtted, eelkõige VKEd ning keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjad saaksid oma tegevust laiendada ning kujuneda maailma juhtivateks ettevõteteks. Kuna tööstussektori väärtusahelad sõltuvad suurel määral teenustest, eelkõige digiteenustest, tuleb eemaldada järelejäänud piiriüleised takistused ning vältida uute tõkete ja killustatuse ohu tekkimist. Sel eesmärgil aitaks põhjaliku sektoripõhise analüüsi tegemine kasutusele võtta paremini kohandatud ja kasutajatele suunatud poliitikameetmeid. Selle alusel peaksid liikmesriigid samuti võtma kohustuse tõhusamalt vähendada teenustega seotud piiranguid, tagades samal ajal kõrged kvaliteedistandardid ja tarbijakaitse.
22. Ühtse turu nõuetekohaseks toimimiseks on hädavajalik eeskirjade tõhus ja ühetaoline rakendamine, kohaldamine ja jõustamine. Tõhusaks jõustamiseks ja rakendamiseks on vaja tugevat poliitilist tahet ja suuremat läbipaistvust. Seetõttu on ühtse turu eeskirjade paremaks rakendamiseks, kohaldamiseks ja jõustamiseks vaja pikaajalist tegevuskava, nagu märgiti Euroopa Ülemkogu 2019. aasta märtsi järeldustes. Lisaks sellele kutsuti konkurentsivõime nõukogu 27. mai 2019. aasta järeldustes komisjoni üles esitama ülevaate kehtivate õigusaktide rakendamise, kohaldamise ja jõustamise seisu kohta vastavalt eespool nimetatud ülemkogu järeldustele.

23. Kiiresti areneval digiajastul peaks EL järgima tulevikku vaatavat ühtse turu poliitikat ning püüdlema selle poole, et Euroopa saavutaks maailmas digitaalmajanduses juhtpositsiooni. Edasised poliitikameetmed peaksid seetõttu looma ettevõtjate jaoks võrdsed tingimused, suurendama nende konkurentsivõimet ja tootlikkust ning aitama digitehnoloogiaid ja -lahendusi kiiremini levitada ning paremini vastu võtta.
24. Ühtse turu tugevdamine ning jätkusuutlikuks majanduskasvuks vajalike tingimuste loomine nõuavad sobivat ja soodsat regulatiivset keskkonda, mis edendab innovatsiooni, konkurentsivõimet, tööhõivet ja kodanike heaolu ning võtab samal ajal arvesse VKEde vajadusi. Kõikide parema õigusloomega seotud põhimõtete ja vahendite, eelkõige jätkusuutlikkust ja innovatsiooni edendavate põhimõtete ja vahendite range järgimine ja kasutamine on eeltingimuseks, et luua jätkusuutliku majanduskasvu jaoks tulevikukindel, turupõhine ja tõenditel põhinev õiguskeskkond. Tuginedes sellele lähtepunktile ning võetud kohustustele, peab parema õigusloome saavutamiseks ning õiguskeskkonna parema toimimise tagamiseks jätkuvalt tegema süstemaatilisi ja ambitsioonikaid jõupingutusi.
25. Vajalikud poliitikameetmed:
- süvendada olemasolevate ühtse turu tõkete analüüsimist vastavalt Euroopa Ülemkogu poolt 2019. aasta märtsis esitatud üleskutsele ning koordineerida asjakohast tegevust, et leida sobivaid regulatiivseid või mitteregulatiivseid lahendusi;
 - teha põhjalikke sektoripõhiseid analüüse, eelkõige teenuste valdkonnas, et võtta paremini oludele kohandatud ja kasutajatele suunatud poliitikameetmeid ning tuvastada ettevõtjate jaoks esinevaid võimalusi ja takistusi;
 - tagada ettevõtjate, eelkõige VKEde jaoks digi- ja muude tehnoloogiate ja lahenduste kiirem levitamine ja parem vastuvõtmine;

- võtta vastu ühtse turu eeskirjade rakendamist, kohaldamist ja jõustamist käsitlev pikaajaline tegevuskava vastavalt konkurentsivõime nõukogu 2019. aasta mais tehtud taotlusele ning tugevdada riiklikku ja ELi jõustamis- ja rakendamisvõimet, kasutades nii olemasolevaid vahendeid kui ka kaaludes võimalikke struktuurilisi või halduslahendusi. Eespool esitatud kava tuleks kombineerida korrapäraste aruannetega ühtse turu toimimise olukorra kohta;
- tõhustada riiklike ametiasutuste vahelist koostööd, et tagada kehtivate ELi eeskirjade ühetaoline kohaldamine ja jõustamine. Komisjon saab mängida olulist rolli, pakkudes kaasaegseid vahendeid riiklike ametiasutuste vaheliseks teabevahetuseks ning luues võrgustikke;
- tagada standardimissüsteemi tõhus kasutamine, et toetada innovatsiooni ning Euroopa tööstuse ja ettevõtjate ülemaailmset konkurentsivõimet;
- tugevdada ELi regulatiivset konkurentsivõimet kooskõlas parema õigusloome põhimõtetega, püüdes kehtestada selgemaid ja lihtsamaid ELi eeskirju, mis ei tekita Euroopa ettevõtjate ja kodanike jaoks ebavajalikku halduskoormust.

ELi muutmine digitaalmajanduse valdkonnas ülemaailmseks liidriks ning ülemaailmselt atraktiivseks digitaliseerimis- ja digiteenuste turuks

26. Karmi ülemaailmse konkurentsi ajal peab Euroopa tagama oma ettevõtjate jaoks globaalsete turuosalistega konkureerimiseks soodsa keskkonna. Seetõttu on tähtis ära kasutada meie majanduse ja ühiskonna üha kiiremat üleminekut digitehnoloogiale, mis pakub nii uusi võimalusi kui ka väljakutseid. EL peaks võtma poliitikameetmeid, mis edendavad digitehnoloogiate ja -lahenduste kiiret kasutuselevõtmist ühiskonnas ja majanduses ning eelkõige VKEdes seas.

27. Digitaliseerimine ja tehisintellekt ning andme- ja platvormimajandus on peamised tegurid, mis kiirendavad Euroopa tootlikkust, majanduskasvu, heaolu ja tööhõivet ülemaailmses kontekstis. Seetõttu vajab Euroopa sidusat digitaalpoliitikat, mis võimaldaks piiriülest innovatsiooni, konkurentsivõimet ja peamiste tehnoloogiate kasutuselevõtmist, nii et Euroopa ettevõtjad saaksid laiendada oma tegevust ja konkureerida ülemaailmselt.
28. Üleminek kliimaneutraalsusele mõjutab kõiki tööstusharusid ning nõuab märkimisväärsed ümberkorraldusi. Väga tähtis on tagada, et see üleminek ning vajalikud ümberkorraldused toimuksid õiglaselt. Kogu maailmas on olemas kiiresti kasvav turupotentsiaal digitehnoloogiatel tuginevate ringluspõhiste ja kliimasõbralike lahenduste ning eelkõige parema andmekasutuse jaoks. Digi- ja ringluspõhised lahendused võivad vähendada tehingukulusid ning parandada tööstusprotsesside ja väärtusahelate energia- ja materjalitõhusust. Tulevastes ELi poliitikasuundades tuleks edendada peamiste progressi võimaldavate tehnoloogiate ja teenuste arendamist ja kasutuselevõtmist ning protsesside ja väärtusahelate ümberkorraldamist Euroopa ettevõtjate poolt, et EL saaks laiendada ja kasutada oma konkurentsieeliseid keskkonnahoidlike lahenduste valdkonnas.
29. Euroopa ettevõtjad peaksid mängima põhirolli uute platvormide ümber kujunevate ökosüsteemide puhul, püüdes saada ülemaailmsete ettevõtete jaoks atraktiivseteks partneriteks. Euroopa Komisjon peaks jätkama Euroopa tööstus- ja kosmoseandmete ökosüsteemide tugevdamiseks vajalike mehhanismide loomist, et innustada ja stimuleerida andmete jagamist, ühist kasutamist ja koondamist.
30. Samuti tuleb luua ettevõtete ja ettevõtjate vahelist andmevahetust soodustavaid stiimuleid. Üks peamisi tulevikueesmärke on võita inimeste usaldus digiplatvormide ja nende andmete turvalisuse suhtes. Suurem küberturvalisus on esmatähtis selleks, et tugevdada ettevõtjate ja kodanike usaldust digilahenduste suhtes.
31. Tehisintellekt ja automatiseerimine on peamised vahendid ELi konkurentsivõime parandamiseks ülemaailmse andmemajanduse raames. Asjade internet, tehisintellekt ja teised kujunemisjärgus tehnoloogiad loovad Euroopa tööstuse arenguks uusi võimalusi.

32. Vajalikud poliitikameetmed:

- koostada põhjalik tegevuskava andmete regulatiivse keskkonna ning andmete õiglase ja innovatiivse kasutamise (sealhulgas privaatsust käsitlevad eeskirjad, juurdepääs, koostalitlusvõime, ühenduvus, jagamine ja omandiõigus ning eetika ja usaldusväärsus) kohta;
- koostada Euroopa Liidu suunised õiglase ja seadusliku andmevahetuse ja -kasutuse kohta, andes kasutajatele vahendid oma andmete kontrollimiseks ning võimaldades neil pääseda juurde oma andmetele ning edastada oma andmeid turvaliselt erinevatele teenusepakkujatele;
- püüelda selles suunas, et EList ja Euroopa ettevõtetest saaksid olulised tehisintellekti arendajad ja kasutuselevõtjad, tagades Euroopa tehisintellekti käsitlevate alus- ja rakendusüuringute konkurentsivõime kõrge taseme võrreldes teiste juhtivate piirkondadega;
- rõhutada, et tehisintellekti inim- ja eetilise mõju käsitlemiseks oleks vaja üleeuroopalist lähenemisviisi, muuta EL tehisintellektiga seotud eetilistes küsimustes teerajajaks, tagada eetiliste normide järgimine ja usaldus kui konkurentsieelis, luues stiimuleid ja mehhanisme, et Euroopa ettevõtted, teadusuuringud ja innovatsioon tagaksid tehisintellekti pakutud otsuste ja lahenduste puhul inimkontrolli ja läbipaistvuse (nt jälgitavus, selgitatavus, tõlgendatavus). Lisaks sellele võiks koostada juhendeid, mis toetaksid praktilist sektoripõhist rakendamist;
- Euroopa tööstus- ja kosmoseandmete ökosüsteemide tugevdamiseks peaks Euroopa Komisjon jätkama selliste mehhanismide loomist, mis innustaksid ja stimuleeriksid andmete jagamist, ühist kasutamist ja koondamist;
- hinnata seda, kas ELi konkurentsivõime raamistik on sobilik selleks, et käsitleda konkurentsivastaseid tavasid platvormi- ja andmepõhises majanduses, ning tagada, et ELi konkurentsieeskirjade jõustamine konkreetsetel juhtudel põhineb õigel arusaamisel asjaomase turu või asjaomaste turgude toimimise kohta;

- julgustada Euroopa kodanikke usaldama digiühiskonda, pakkudes lahendusi sellistes valdkondades nagu algoritmide läbipaistvus ning inimkeskne andmekäitlus, mida toetatakse isikuandmete kaitse üldmääruse tõhusa rakendamisega.

Edendada innovatsioonipõhiseid üleminekuid ambitsioonika poliitikameetmete kogumiga, milles rõhutatakse investeringuid teadmistesse ning uurimistulemuste ja innovatsiooni kasutuselevõtmist, tunnistades teadusuuringuid ja innovatsiooni tootlikkuse, poliitika ja jätkusuutliku majanduskasvu peamise edendaja ja tõukejõuna

33. Teadusuuringuid ja innovatsiooni käsitlev poliitika toetab horisontaalselt ja järjepidevalt jätkusuutliku majanduskasvu tegevuskava. See uus teadus- ja innovatsioonipõhine jätkusuutliku majanduskasvu mudel peaks edendama majanduse avatust ja innovatsioonisõbralikke turgusid, kasutades ambitsioonikat poliitikameetmete kombinatsiooni, mis hõlmab palju suuremaid investeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni ning tööstuse uuendamist ja innovatiivsete riigihangete suuremat kasutamist. Need turud on esmatähtsad selleks, et innustada uurimistulemuste kasutamist ning kiiresti ja kulutõhusalt rakendada Euroopa tööstuse ja ettevõtete murrangulisi uuendusi, näiteks digitaalsete, kliimaneutraalsete ja ressursitõhusate tehnoloogiate alal. Programm „Euroopa horisont“ on peamine ELi programm, mis keskendub nimetatud eesmärkide saavutamisele.
34. EL peaks edendama teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas kooskõlastatud jõupingutuste tegemist ning seadma investeringute tegemiseks selge ja missioonipõhise suuna, et pakkuda lahendusi üleminekuks kliimaneutraalsusele ja kasutada digitaliseerimisest tulenevaid eeliseid. Sellega seoses on strateegiliste väärtusahelate edendamine, et ülemaailmselt arendada ja kindlustada ELi tööstuse positsiooni ja ainulaadset väärtust loovat võimet kujunemisjärgus ja strateegilise tähtsusega sektorites teadusuuringute, innovatsiooni ja tööstuspoliitika kokkupuutepunktis esmatähtis protsess.
35. Samamoodi tugevdab uute turuletulijate tehnoloogianeutraalsus ja avatus kujunemisjärgus ja innovatiivsete lähenemisviiside ja ärimudelite suhtes nii Euroopa majanduse vastupanuvõimet kui ka paindlikkust. Teadusuuringud pakuvad tugevat teadmistebaasi tulevaseks innovatsiooniks ning erinevas vormis toimuv avaliku ja erasektori teadusuuringute ja innovatsiooni alane koostöö kiirendab tööstuse ajakohastamist. Avatud teaduse poliitika seevastu loob tänu teadmistebaasi tehtud investeringutele potentsiaali tulevaseks innovatsioonitegevuseks Euroopas ning suurendab loomingulisust ja valmisolekut reageerimisel ühiskondlikele väljakutsetele teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas.

36. Tänu tipptasemel tehnoloogiate, Euroopa strateegiliste taristute ja võimete ning märkimisväärsete andmekogumite arendamisele ja kasutuselevõtmisele nii avalikuks kui ka erakasutuseks on kosmosepoliitikast saanud tulevase jätkusuutliku majanduskasvu peamine edasiviija ning kliima ja ressursikasutuse järelevalve alus. Kosmosepõhiste lahenduste potentsiaal on erinevates sektorites ja uues kosmosemajanduses olemuselt ülemaailmne.
37. Tihedalt koordineerides tööstus-, digitaal- ja oskustega seotud poliitikameetmeid, peame tagama, et Euroopa tehisintellekti käsitlevad alus- ja rakendusuringud oleksid teiste juhtivate riikidega võrreldes konkurentsivõimelised. Seost tehisintellekti ja teiste kujunemisjärgus tehnoloogiate, nagu plokiahela tehnoloogia, kvantarvutuse ning inimaju ja masina vaheliste liideste vahel ning ELi tasandil juba tehtud saavutusi tuleks arvesse võtta ja kasutada selleks, et ühist lähenemisviisi veelgi edasi arendada. See hõlmab Euroopa võimekuse suurendamist tehisintellekti valdkonnas ning digitehnoloogiate kasutuselevõtmise edendamist, muu hulgas Euroopa tööstuse ja teenuseid pakkuvate ettevõtete poolt, käsitledes samal ajal eetika, ohutuse ja julgeolekuga seotud probleeme.
38. Uute tehnoloogiate pakutava potentsiaali kasutamiseks peaksid nii ühiskond kui ka ettevõtted investeerima töötajate ja uurijate oskuste arendamisse ning täiend- ja ümberõppesse kõikides etappides, hõlbustades tööjõu liikuvust ning luues innovaatilisi lahendusi, mis täiendaksid inimtööjõudu.
39. Juurdepääs rahastamisele on VKEde tegevuse laiendamisel esmatähtis ning seda tuleks ELi tasandil asjakohaselt käsitleda. EL peaks jätkama Euroopa kapitaliturgude ja riiklike rahastamismehhanismide arendamist integreeritud viisil, et arukalt kombineerida ELi vahendeid erasektori rahastamisallikatega, selleks et aidata ajakohastada ja laiendada suure kasvupotentsiaaliga Euroopa ettevõtete tegevust. Selleks tuleks Euroopa kapitaliturgu veelgi tugevdada, et pakkuda sobivaid lahendusi erinevateks rahastamisvajadusteks. Seoses sellega ning täiendades riiklikul tasandil tehtavaid algatusi, on vaja kiiresti tõhustada Euroopa Innovatsiooninõukogu, et määrata kindlaks ja arendada läbimurdelist ning eelkõige murrangulist innovatsiooni, keskendudes eriti VKEdele.

40. Vajalikud poliitikameetmed:

- suurendada investeeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni, eesmärgiga viia need 3%ni SKP-st, meelitades ligi erainvesteeringuid ja kaasates kõik sidusrühmad;
- muuta teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud poliitikameetmed Euroopa jätkusuutlikku majanduskasvu käsitleva poliitika lahutamatuks ja horisontaalseks osaks, mida toetab tõhustatud programm „Euroopa horisont“. Selleks on vaja sektoriülest pühendumist ühistele eesmärkidele;
- lõimida riiklikesse poliitikameetmetesse (nt tervishoid ja sotsiaalteenused, kliimamuutused, energeetika, transport) innovatsioonist juhinduv ning ümberkujundavaid muutusi soodustav mõõde, et tulla paremini toime sageli horisontaalset laadi väljakutsetega;
- edendada laiemaid süsteemiseid muutusi, sealhulgas uut liiki poliitikameetmete ja vahendite kujundamist ning nende lõimimist uude poliitikameetmete kombinatsiooni. Uued vahendid hõlmavad näiteks innovatsioonisõbralikke õigusakte ning selliste vahendite väljatöötamist, mis edendavad eksperimenteerimist (sealhulgas katseplatvormid ja katsetaristute keskkonnad);
- arendada Euroopa kapitaliturge ja riiklikke rahastamismehhanisme integreeritud viisil, et arukalt kombineerida ELi vahendeid erasektori rahastamisallikatega, selleks et aidata ajakohastada ja laiendada suure potentsiaaliga Euroopa ettevõtete tegevust;
- anda ELi rahastamisele selge missioonipõhine suund, mis hõlbustaks tööstuse ajakohastamist ja pakuks lahendusi üleminekuks kliimaneutraalsusele.

Suurendada Euroopa konkurentsivõimet ja tootlikkust, investeerides haridusse, pidev-, ümber- ja täiendõppesse ja uutesse oskustesse, mis on vajalikud digitaalmaailmas, tööstuse ümberkujundamisel ja üleminekul kliimaneutraalsele majandusele

41. Selleks, et käsitleda väljakutseid, millega EL seisab vastamisi seoses tööelus toimuvate muutuste, digitaliseerimise ja kliimamuutustega, on vaja uusi oskusi ning Euroopa tasandil strateegilisemat ja paremini koordineeritud lähenemisviisi pidevõppele. Pidevõpe aitab suurendada majanduskasvu ja konkurentsivõimet, toetades näiteks ELi innovatsioonivõimet. Samuti annab see kodanikele võimaluse osaleda digitaal- ja tehnoloogilises arengus ning suurendab seega kõikide inimeste kaasatust, võrdsust, vastupanuvõimet ning heaolu kogu elu vältel. Arvesse tuleks võtta nii põhioskusi kui ka eriteadmisi. See on samuti seotud „heaolu majanduse“ kontseptsiooniga, mis tugineb põhimõttele, et kodanike heaolu loetakse majanduskasvu liikumapanevaks jõuks ja vastupidi.
42. Uut tüüpi oskuste ja pädevustega seotud vajaduste täitmiseks tulevikus tuleb pidevalt edendada oskuste arendamist nii Euroopa kui ka liikmesriikide tasandil. Samuti tuleb leida uusi lähenemisviise, mis käsitleksid haridus- ja teadussüsteemide ning ettevõtlussektori vahelist koostööd. Lisaks on vaja paindlikumaid tööpõhiseid lähenemisviise Euroopa tööjõu ümber- ja täiendõppele, et vastata digiajastu ning käimasoleva tööstusliku ümberkujundamisega kaasnevatele nõudmistele. See hõlmab kõiki sektoreid kõikidel tasanditel. EL peaks jätkama niisuguste projektide aktiivset toetamist nagu Euroopa haridusruum, mille eesmärk on kaotada tõkked õppimiseks mõnes teises ELi liikmesriigis, ning aktiivselt toetama liikmesriikide jõupingutusi tulevikku suunatud täiendõppe ja haridussüsteemide tõhustamisel.
43. Tänu digilahendustele on suurenenud inimeste piiriülene töö. See suurendab tööjõu liikuvust ning tootlikkust tänu oskuste baasi laiendamisele. Samal ajal eeldab see õiglast ja tasakaalustatud liikuvust ning heade tavade järgmist, et aidata välistöölistel ja nende perekondadel erinevates liikmesriikides integreeruda.
44. Vajalikud poliitikameetmed:
- kujundada oskustesse investeerimiseks terviklik, strateegiline ja iseseisvust soosiv lähenemisviis (Euroopa uus oskuste tegevuskava), mis oleks suunatud kõikidele kodanikele igas eluetapis, eesmärgiga koostada Euroopa pidevõppe strateegia;

- rakendada kõnealust strateegiat viisil, mis võtaks arvesse Euroopa sotsiaalseid väärtusi ning tooks kasu kõikidele kodanikele ja ettevõtjatele. See tegevuskava peaks samuti tasakaalustama digitaalset ja tööstuslikku ümberkujundamist ning kliimanetraalsele majandusele ülemineku tagajärgi ja sellest tööturule tulenevat mõju;
- toetada liikmesriikide jõupingutusi pidev- ning ümber- ja täiendõppe alal ning tõhustada hariduse ja koolituse, teadusuuringute ja ettevõtlussektori vahelist koostööd;
- otsida võimalusi Euroopa tasandi algatuste esitamiseks, et hõlbustada investeringuid pidevõppesse, sealhulgas koostööd avaliku ja erasektori vahel.

Tugevdada ELi konkurentsivõime välismõõdet ja kasutada paremini ära ühtse turu võimalusi Euroopa tööstuse ülemaailmse konkurentsivõime parandamiseks

45. EL peaks jätkama oma huvide kaitsmist ning edendama oma väärtusi, nagu avatus maailmakaubanduses ning võrdsed ülemaailmsed konkurentsitingimused, et toetada Euroopa kodanike edukust ning aidata tööstusel ja ettevõtetel täiel määral ära kasutada ülemaailmsetest väärtusahelatest tulenevat kasu. Avatud kaubanduspoliitika tõhustamine on eriti oluline praeguses olukorras, kus rahvusvaheline kaubandussüsteem ning avatud maailmakaubandusest saadav kasu muutub üha küsitavamaks. EL peaks jätkama avatuse ja mitmepoolse reeglitel põhineva kaubandussüsteemi toetamist. Selle kõrval peab EL samuti aktiivselt osalema mõne- ja kahepoolsetes läbirääkimistes kolmandate riikidega, et tagada turulepääs kaupadele, teenustele ja investeringutele ning saada juurdepääs riigihanketurgudele.

46. Riigitoetused ja muud kaubandust piiravad meetmed võivad moonutada turge ning tuua kahju Euroopa ettevõtetele, luues ebaõiglasi eeliseid kolmandate riikide ettevõtete jaoks. Selliste meetmete vastu võitlemiseks tuleks rahvusvahelistel läbirääkimistel ja vaidluste lahendamise menetlustes kasutada olemasolevaid kaubanduspoliitika vahendeid ning vajaduse korral tasakaalustusmeetmeid. Samuti tuleks jätkata WTO reformimist, et suurendada läbipaistvust, kaotada kaubandustõkked ning ajakohastada mitmepoolset õiguslikku alust, et vastata väljakutsetele, millega rahvusvaheline kaubandus praegu vastamisi seisab. See tähendaks WTO lepingute kehtiva raamistiku läbivaatamist ning uue õiguskorra lisamist selliste valdkondade jaoks nagu digitaalkaubandus ja üleminek kliimaneutraalsele majandusele.
47. Vajalikud poliitikameetmed:
- toetada mitmepoolsetel foorumitel ambitsioonikat lähenemisviisi ning jätkata WTO reformimist, et suurendada läbipaistvust, kaotada kaubandustõkked, tagada vaidluste lahendamise süsteemi toimimine ning ajakohastada WTO mitmepoolseid eeskirju, nii et need vastaksid praegustele maailmakaubanduses esinevatele väljakutsetele, nagu digitaalkaubandus, andmete vaba liikumine ning üleminek kliimaneutraalsele majandusele;
 - võidelda järjepidevalt ebaausate kaubandustavade vastu ning edendada proaktiivselt ELi huvisid ja väärtuseid, edendada digitaalkaubandust kaubanduslepingute raames ja nende kaudu ning tagada andmete vaba liikumine;
 - tagada, et ELi konkurentsivõime raamistik vastaks uutele tehnoloogilistele arengutele. Vaatamata sellele tuleb mis tahes muudatuste tegemisel tugineda konkreetsetele faktidele ja tõenditele, tagades samal ajal tõhusa konkurentsi turul. Kolmandatelt riikidelt (diskrimineerivat) riigiabi saavate ettevõtete konkurentsivastase tegevuse vastu võitlemiseks tuleks lähtuda tõhusatest rahvusvahelistest toetusi käsitlevatest eeskirjadest ning asjakohaselt kasutada hiljuti uuendatud kaubanduse kaitsemeetmeid;
 - jätkata kaubandus- ja investeerimisläbirääkimisi, et suurendada turulepääsu ning edendada ELi standardeid, regulatiivseid nõudeid ja väärtusi kolmandates riikides. Juhtpõhimõttena tuleks kõikides nendes aspektides (majanduslik, ühiskondlik ja keskkonnaaspekt) järgida jätkusuutlikkust.